

NÁVRH STANDARDŮ TĚLESNÝCH ROZMĚRŮ CHOVNÝCH KLISEN ANGLICKÉHO PLNOKREVNÍKA V ČESKOSLOVENSKU, TĚLESNÉ INDEXY A NOVELIZACE SÍTĚ TĚLESNÉ STAVBY

J. Jelínek

JELÍNEK, J. (Výzkumná stanice pro chov koní, Slatiňany): *Návrh standardů tělesných rozměrů chovných klisen anglického plnokrevníka v Československu, tělesné indexy a novelizace sítě tělesné stavby*. Živoč. Vyr., 35, 1990 (6): 551–558.

Na základě změřeni 15 tělesných rozměrů 572 klisen anglického plnokrevníka, zařazených v rozhodujících chovech ČSFR, byl vypracován návrh standardů současné populace. V práci je dále zveřejněn výpočet 12 tělesných indexů. Současně je provedena novelizace sítě tělesné stavby na bázi využití decilových pásem. Pro nejdůležitější tělesné rozměry jsou navržena rozpětí v cm, pro pojmy „střední“ ($\bar{x} \pm K_{20}$), „velký“, resp. „silný“ ($> \bar{x} + K_{20}$) a „malý“, resp. „jemný“ ($< \bar{x} - K_{20}$).

anglický plnokrevník; tělesné rozměry; standardy

Šlechtitelsko-chovatelský proces v chovu anglického plnokrevníka je zcela podřízen jeho specifickému zaměření, tj. chovu koní vysoké rovinové třídy. Tomuto účelu je přizpůsoben i hlavní tlak v selekční práci a ukazatele dostihového výkonu mají výraznou přednost před znaky exteriéru.

Požadavky na exteriérovou stavbu nejsou u tohoto plemene tak přesně formulovány jako u ostatních plemen koní. S tím souvisí i vyslovení striktních požadavků na tělesné rozměry, které nejsou v ČSFR žádným závazným předpisem stanoveny a do současné doby je o nich velice skromná informace. Vedle hlavního poslání má však československý chov plnokrevníka i další úlohu, a to úlohu korektora některých vlastností ostatních plemen koní. Cílem zlepšení je především genetický vnos rychlostní schopnosti a s ní související konstituční tvrdosti. Zde již význam anglického plnokrevníka vystupuje do popředí. Současný stav informací nedovoluje objektivním způsobem zhodnotit velikost tělesných rozměrů, které jsou stanoveny oborovou normou 46 6312 a jsou povinně zjišťovány především ve šlechtitelských chovech. Popis exteriéru plnokrevných koní tudíž staví často bonitéra do obtížné situace, protože by měl správně posoudit formát koně, sílu kostry atd., i když má rozměry konkrétních zvířat k dispozici.

Hodnocení exteriéru má v chovu koní dlouhodobou tradici a specifický význam. Proto i literární dokumentace s touto tematikou je značně bohatá. Přehledně o těchto pracích referuje Lörtscher (1958). Z našich autorů se k této problematice vyjadřují Bílek (1958), Lerche, Michal (1956), Kopecký a kol. (1963), Koželuha a kol. (1965) aj.

Vzhledem ke specifickým chovu anglického plnokrevníka je i dokumentace jeho tělesných rozměrů v literatuře poměrně ojedinelá. Růstem a jeho vztahem k výkonnosti plnokrevných hřebců se zabýval především Klement (1966a, b). Klement (1969) navrhl růstové standardy plnokrevných klisen v průběhu růstu od narození do rané dospělosti u tří základních tělesných rozměrů a živé hmotnosti. Podrobné hodnoty deseti tělesných rozměrů uvádí v souvislosti s demonstrací sítě tělesné stavby chovných klisen anglického plnokrevníka při hodnocení metodou „stupně proporcionality“ Dušek (1971).

Shodné hodnoty navrhuje Dušek (1973) jako standard tělesné stavby plnokrevných chovných klisen v ČSFR na podkladě změřeni 182 klisen v roce 1968.

Výsledek měření 19 rozměrů tělesné stavby na plnokrevných klisnách tří chovů, čteně výpočtu 15 indexů, zveřejnili Bláha a Cikryt (1984).

Ze zahraničních autorů publikovali sovětsí autoři Vladikin (1953) a Rjabovoj a kol. (1974) základní tělesné rozměry dospělých klisen A 1/1 v SSSR. Podrobnější popis rozměrů tělesné stavby chovných klisen plnokrevníka v NDR uvádí Neisser (1983); srovnává je s požadavky na základní tělesné rozměry plnokrevníka podle normy TGL 26 900 v NDR.

Cílem naší práce bylo navrhnout novelizované standardy jednotlivých tělesných rozměrů, které odpovídají současným podmínkám československého chovu, a poskytnout podklady pro řešení konkrétních situací v praktické plemenářské práci. Zároveň uvádíme indexy tělesných rozměrů a aktualizovanou síť tělesné stavby.

MATERIÁL A METODA

Byly stanoveny tělesné rozměry rozhodující části klisen anglického plnokrevníka v Československu (na základě ON 46 6312). Celkem bylo změřeno 572 klisen v průběhu tří let (říjen 1984 až říjen 1987). Jde o více než 60 % stavu chovného stáda v ČSFR ve sledovaném období. Soubor postihuje všechny šlechtitelské a rozmnožovací chovy, jakož i řadu ostatních drobných chovů s koncentrací nejméně pěti plnokrevných klisen. Měření zahrnuje celkem 15 tělesných rozměrů, s vyloučením rozměrů hlavy a délky hrudníku. K měření všech klisen byla použita jedna pásková míra ke zjištění kohoutkové výšky páskové, obvodu hrudi a obvodu holeně. Ostatní míry byly měřeny jednou hůlkovou mírou německé proveniencí. Všechny naměřené hodnoty byly zjišťovány jedinou osobou, aby byla maximálně stabilizována subjektivní chyba.

U všech rozměrů jsme vypočítali průměrné hodnoty, včetně základních statistických charakteristik, a navrhli jejich standardy.

Pro aktualizaci sítě tělesné stavby klisen bylo variační rozpětí všech měřených zvířat, vždy odděleně pro konkrétní míry, rozlišeno formou decilových pásem podle vzorce

$$l = \bar{x} \pm k_t \cdot s$$

kde: \bar{x} — průměrná hodnota tělesného rozměru pro celý měřený soubor
 k_t — hodnota decilu pro příslušné decilové pásmo (K_{10} , K_{20} , K_{30} , K_{40})
 s — příslušná směrodatná odchylka

K vymezení hranic pojmů „střední“, „velký“, „malý“, resp. „jemný“, „silný“ byly využity přibližné hranice pásma K_{20} pro hlavní tělesné rozměry.

V závěru analýzy jsme ukázali srovnání našich výsledků s údaji jiných autorů, kteří publikovali shodná měření na plnokrevných klisnách. Ze získaných výsledků byly vyvozeny a doporučeny k využití v plemenářské praxi praktické závěry.

Dále bylo vypočítáno 12 tělesných indexů, jejichž vzorce neuvádíme, ale lze se s nimi seznámit v publikaci autora Bílek (1958).

VÝSLEDKY

Naměřené tělesné rozměry klisen a jejich charakteristika

Výsledné průměrné hodnoty jednotlivých tělesných rozměrů, zjištěné na úrovni zkoumaného souboru 572 klisen, jsou uvedeny v tab. I.

První čtyři míry byly měřeny v rozsahu celého souboru. Snížení počtu vyšetřených zvířat v ostatních případech je způsobeno absencí hůlkových měř v některých neuznaných chovech a dále v ojedinělých případech nebezpečností zvířat při měření.

Z uvedených údajů je patrné, že rozdíl mezi KVH a OH činí 18,6 cm, což je o 1,4 cm méně, než stanoví spodní hranice ČSN 46 6310 pro anglického polokrevníka.

Rozdíl mezi KVP a KVH 9,1 cm je opět menší než u anglických polokrevníků, kde norma předpokládá 10 cm.

S těmito skutečnostmi je třeba uvažovat při praktické chovatelsko-plemenářské činnosti.

I. Tělesné rozměry a jejich charakteristika — Body dimensions and their characteristics

Tělesný rozměr ¹	n	\bar{x}	s	s \bar{x}	v %	Variační rozpětí ¹⁷	
						x _{min}	x _{max}
KVH ²	572	160,7	3,72	0,16	2,32	149	172
KVP ³	572	169,8	3,75	0,16	2,11	159	183
Obvod hrudi ⁴	572	188,4	5,92	0,25	3,14	166	205
Obvod holeně ⁵	572	19,6	0,62	0,026	0,31	17,9	22,0
Výška hřbetu ⁶	542	151,3	4,08	0,17	2,70	141	167
Výška v kříži ⁷	540	159,5	3,91	0,17	2,45	148	172
Výška v kořeni ocasu ⁸	538	151,2	4,32	0,19	2,86	140	166
Šířka prsou ⁹	539	43,1	2,09	0,09	4,86	37	54
Šířka hrudníku za lopatkami ¹⁰	539	43,0	2,39	0,10	5,54	34	52
Přední šířka pánve ¹¹	535	52,2	2,16	0,09	4,14	42	59
Střední šířka pánve ¹²	534	51,9	2,05	0,09	3,95	45	60
Délka pánve ¹³	535	55,1	2,22	0,10	4,00	48	66
Výška hrudní kosti od země ¹⁴	539	85,1	2,86	0,12	3,37	76	93
Hloubka hrudníku ¹⁵	539	75,5	2,60	0,11	3,44	70	87
Délka těla ¹⁶	537	160,4	4,70	0,20	2,93	147	176

¹body dimension, ²stick-height at withers, ³tape-height at withers, ⁴circumference of chest, ⁵circumference of cannon, ⁶height at back, ⁷height in croup, ⁸height at tail-head, ⁹width at breast, ¹⁰width of chest at the shoulders, ¹¹front width of pelvis, ¹²middle width of pelvis, ¹³length of pelvis, ¹⁴height of sternum from the ground, ¹⁵depth of chest, ¹⁶length of body, ¹⁷variation range

Návrh standardizace tělesných rozměrů chovných klisen anglického plnokrevníka v ČSSR

Při návrhu standardů vycházíme z definice, že jde o konkrétní přesný souhrn požadavků na vlastnosti a znaky plemene pro jeho další zušlechťování v určitých podmínkách výroby.

Protože standard není definován žádnou variabilitou a míry jsou zjišťovány podle normy s přesností na 1 cm (kromě obvodu holeně), vychází návrh z průměrů naměřených hodnot, které jsou zaokrouhleny na celé cm. Z hodnot středních chyb průměru ($s_{\bar{x}}$) je zřejmé, že chyby standardů jsou minimální a odpovídají současnému chovu tohoto plemene v ČSFR. Standardy jsou včetně výchozích středních chyb průměrů exaktních hodnot uvedeny v tab. II.

Při posuzování zvířat jsme nuceni vyjádřit velikost tělesného rámce a sílu kostry klisen. Pro usnadnění rozhodování jsme k tomuto účelu vypočetli konkrétní hranice hlavních tělesných rozměrů.

Při stanovení mezí pro pojem „středních“, „velkých“ a „malých“ hodnot byla využita zaokrouhlená pásma decilů K_{20} , která vyjadřují $\bar{x} \pm 20\%$ případů z proměnlivosti daného rozměru námi měřeného rozhodujícího výběru současné populace klisen v Československu. Do pojmu „střední“ jsou tedy zahrnuty případy v rozsahu $\bar{x} \pm 20\%$ zjištěné proměnlivosti. Pojmy „velký“ a „malý“, resp. „silný“ a „jemný“ zahrnují hodnoty rozměrů přesahující tyto hranice v příslušném směru.

Vyjádření „tělesného rámce“ bylo pro tento účel poněkud zjednodušeno na pouhou

II. Navržené standardy tělesných rozměrů — Proposed standards of body dimensions

Tělesný rozměr ¹	Navržený standard ¹⁷ cm	$s_{\bar{x}}$
KVH ²	161	0,16
KVP ³	170	0,16
Obvod hrudi ⁴	188	0,25
Obvod holeně ⁵	19,6	0,026
Výška hřbetu ⁶	151	0,17
Výška v kříži ⁷	160	0,17
Výška v kořeni ocasu ⁸	151	0,19
Šířka prsou ⁹	43	0,09
Šířka hrudníku za lopatkami ¹⁰	43	0,10
Přední šířka pánve ¹¹	52	0,09
Střední šířka pánve ¹²	52	0,09
Délka pánve ¹³	55	0,10
Výška hrudní kosti od země ¹⁴	85	0,12
Hloubka hrudníku ¹⁵	76	0,11
Délka těla ¹⁶	160	0,20

For 1–16 see Tab. I; ¹⁷proposed standard

míru v kohoutku, k čemuž nás opravňuje zjištěný čtvercový rámec klisen (KVH \bar{x} = 160,7 cm, délka těla \bar{x} = 160,4 cm). Nalezené hranice demonstrujeme v tab. III.

Pro možnost srovnání našich výsledků uvádíme v tab. IV přehled průměrných rozměrů zjištěných jinými autory. Údaje ostatních rozměrů, které zjistili Bláha a Cikryt (1984), nelze srovnat, protože autoři neuvádějí celkové výsledky.

Indexy tělesné stavby klisen A 1/1 v ČSSR jsou uvedeny v tab. V.

Sít tělesné stavby klisen A 1/1

V tab. VI jsou vypočítána decilová pásma jednotlivých tělesných rozměrů. Uspořádání je stejné s postupem, který uvádí Dušek (1971, 1973), přičemž počet měř je rozšířen na všech 15 rozměrů. Bodové hodnoty v prvním sloupci lze využít ke stanovení stupně tělesné proporcionality ve shodě s postupem, který uvádí Dušek (1971).

III. Vymezení pojmů „střední“, „malý“ a „velký“, resp. „silný“ a „jemný“, pro zvolené znaky — Specifying of terms “medium”, “small” and “big” or “strong” and “fine” for chosen features

Znak ¹	$\bar{x} \pm 20$ cm	„Střední“ rámec (kostra) ⁵ cm	„Velký“ rámec (silná kostra) ⁶ cm	„Malý“ rámec (jemná kostra) ⁷ cm
KVH ²	158,8–162,7	159–163	> 163	< 159
KVP ³	167,8–171,8	168–172	> 172	< 168
Ohol ⁴	19,1–20,1	19–20	> 19	< 20

¹trait, ²stick-height at withers, ³tape-height at withers, ⁴circumference of cannon, ⁵medium frame (skeleton), ⁶big frame (strong skeleton), ⁷small frame (fine skeleton)

IV. Srovnání měření s výsledky jiných autorů — Measurements compared with the results of other authors

Tělesný rozměr ¹	Vladikin SSSR (1953)	Rjabovoj SSSR (1974)	Neisser NDR (1983)	Dušek 1971 1972	Bláha, Cikryt (1984)	Naše měření ¹⁷
KVH ²	157,3	161,5	161,5	159,6	161,1	160,7
KVP ³	—	—	—	170,2	—	169,8
Obvod hrudi ⁴	178,4	182,5	181,8	187,7	186,3	188,4
Obvod holeně ⁵	18,9	19,5	19,0	20,4	19,6	19,6
Výška hřbetu ⁶	—	—	—	150,8	—	151,3
Výška v kříži ⁷	156,6	—	161,0	159,6	161,3	159,6
Výška v kořeni ocasu ⁸	—	—	—	—	—	151,2
Šířka prsou ⁹	—	—	—	—	—	43,1
Šířka hrudníku za lopatkami ¹⁰	—	—	—	41,5	—	43,0
Přední šířka pánve ¹¹	—	—	—	—	—	52,2
Střední šířka pánve ¹²	—	—	—	—	—	51,9
Délka pánve ¹³	—	—	—	—	—	55,1
Délka těla ¹⁶	156,3	160,0	160,3	159,4	160,5	160,4
Hloubka hrudníku ¹⁵	72,1	—	72,1	71,8	74,8	75,5
Výška hrudní kosti od země ¹⁴	—	—	(89,4)	87,7	—	85,1

For 1—16 see Tab. I; ¹⁷our measurements

V. Indexy tělesné stavby klisen A1/1 v ČSFR — Body constitution indices of A1/1 mares in Czechoslovakia

Index ¹	Celý soubor ¹⁴	Soubor bez přímých importů ¹⁵
Formát těla ²	99,86	99,85
Hrudní hloubko-výškový ³	47,01	47,08
Hrudní hloubko-délkový ⁴	47,09	47,16
Vzdálenost hrudní kosti od země ⁵	52,98	52,92
Příčný hrudní ⁶	26,81	26,84
Šířkový hrudní ⁷	57,06	57,03
Výška v kříži ⁸	99,30	99,32
Délkový pánve ⁹	34,36	34,39
Páneve ¹⁰	100,48	100,59
Délka trupu ¹¹	85,11	85,08
Mohutnosti ¹²	117,21	117,24
Kostnatost ¹³	122,03	122,10

¹indices, ²body form, ³depth-height chest, ⁴depth-length chest, ⁵distance of the sternum from the ground, ⁶cross chest, ⁷width chest, ⁸height at croup, ⁹length of pelvis, ¹⁰pelvis, ¹¹length of trunk, ¹²bulkiness, ¹³boniness, ¹⁴the whole set, ¹⁵set without direct imports

VI. Novelizovaná síť tělesné stavby chovných klisen anglického plnokrevníka v ČSSR — Amended body constitution grid in mares of English Thoroughbred horse in Czechoslovakia

10	174,6	196,1	20,8	165,5	156,5	164,5	156,7	45,8	46,2	54,9	54,6	58,0	166,4	78,9	88,8
9	173,0	193,5	20,4	163,9	154,7	162,8	154,8	44,9	45,1	54,0	53,8	57,0	164,4	77,7	87,5
8	171,8	191,6	20,1	162,7	153,4	161,6	153,4	44,2	44,3	53,3	53,0	56,3	162,9	76,9	86,6
6	170,7	189,9	19,9	161,7	152,3	160,5	152,3	43,6	43,7	52,7	52,5	55,7	161,6	76,2	85,9
5	169,8	188,4	19,6	160,7	151,3	159,5	151,2	43,1	43,0	52,2	51,9	55,1	160,4	75,5	86,1
4	168,9	186,9	19,4	159,8	150,2	158,5	150,1	42,6	42,5	51,6	51,4	54,6	159,3	74,9	84,4
3	167,8	185,3	19,1	158,8	149,1	157,5	148,9	42,0	41,8	51,0	50,9	53,9	158,0	74,2	83,6
2	166,6	183,4	18,8	157,6	147,8	156,2	147,6	41,3	41,0	50,4	50,2	53,2	156,6	73,4	82,7
1	165,0	180,8	18,4	156,0	146,0	154,5	145,7	40,4	40,0	49,4	49,3	52,2	154,4	72,2	81,5
Bodové hodnocení ¹	Kohoutková výška pásková ³	Obvod hrudi ⁴	Obvod holeně ⁵	Kohoutková výška hřítková ²	Výška hrbetu ⁶	Výška kříže ⁷	Výška v kořeni ocasu ⁸	Šířka prsou ⁹	Šířka hrudi za lopatkami ¹⁰	Přední šířka pánce ¹¹	Střední šířka pánce ¹²	Délka pánce ¹³	Délka těla ¹⁶	Hloubka hrudníku ¹⁵	Výška hrudní kosti od země ¹⁴

¹point rating; for 2 — 16 see Tab. I

DISKUSE

Z uvedené literární dokumentace je zřejmé, že předkládaná problematika je u nás málo prozkoumána a dřívější výsledky jsou již generačním vývojem plnokrevníka buď překonány (Dušek, 1971, 1973), nebo nezahrnují potřebný rozsah souboru (Bláha, Cikryt, 1984). Bylo proto naší snahou, aby měřený soubor plnokrevných klisen svým rozsahem zajistil dostatečnou reprezentativnost chovného stáda v ČSFR (více než 60 %) a aby systematická chyba způsobená vlivem použitých měřicích pomůcek a člověka byla co nejstabilnější (jedna míra, jeden člověk). To jsou podle našeho názoru základní předpoklady pro možnou standardizaci tělesné stavby, obdobně, jako jsou stanoveny např. v NDR (TGL 26 900). Určitým nedostatkem je poměrně dlouhé období, po které bylo zjišťování dat prováděno. Důvodem jsou především technické obtíže související s dříve uvedenými požadavky a silná roztržitost chovů na převážné části území ČSSR.

Tělesnou stavbu je jistě velice vhodné, a to již z biologického hlediska, dávat do kontextu s živou hmotností zvířete. Bylo by proto účelné současně s měřením zjišťovat i živou hmotnost. V tom nám však zabránila technická připravenost a podmínky v jednotlivých chovech. Přesto jsme názoru, že této problematice bude třeba, a to i za cenu menšího rozsahu souboru, v dalším období věnovat zvýšenou pozornost, a to nejen u dospělých jedinců, protože se domníváme, že současně využívané standardy tělesného růstu A 1/1 jsou již vývojem plemene a podmínek vnějšího prostředí překonány.

Máme-li zaujmout stanovisko k údajům o tělesných rozměrech klisen A 1/1, které uvádějí jiní autoři, je třeba poznamenat, že hodnoty, které uvádí např. Dušek (1971, 1973), již nevystihují současnou československou populaci (měření bylo prováděno v roce 1968). Proto jsme navrhli jejich novelizaci.

Námi zjištěná diference mezi KVH a KVP — 9,1 cm se liší od hodnoty, kterou uvádí Dušek (1971, 1973), a sice 10,6 cm. Protože hodnoty byly stanoveny pouze na úrovni 182 klisen, domníváme se, že v dalším postupu bude vhodné využívat naše výsledky, které jsou v dobré shodě se zjištěním autorů Bláha a Cikryt (1984) a odpovídají současnému stavu populace v ČSFR. Zahraniční autoři páskovou míru nezveřejňují, a proto diferenci nelze porovnat.

Při této příležitosti je třeba znovu připomenout, že ve srovnání s anglickými polo-krevníky, u kterých norma předpokládá rozdíl 10 cm, je třeba, a to zejména při praktickém převodu měření, uvažovat s menším rozdílem cca 9 cm. Podobně nižší rozdíl, než připouští norma (20 cm), byl objektivně zjištěn i mezi KVP a OH (cca 18,5 cm).

Pro úplnost obrazu o exteriérových proporcích dospělého plnokrevníka bude třeba provést obdobnou analýzu tělesných rozměrů u dospělých plnokrevných hřebců, stanovit standardní hodnoty nejméně základních čtyř měř a doplnit údaje obou pohlaví o střední hodnoty živé hmotnosti. Při realizaci tohoto záměru však bude nutné vzít v úvahu velice malý soubor chovných hřebců, jakož i vysoký podíl importů a výraznou selektovanost materiálu ve srovnání s klisnami.

Za nutnou lze označit i případnou analýzu základních tělesných měř dvouletých plnokrevných koní, aby byly objektivním způsobem přizpůsobeny hranice pro pojmy „střední“, „malý“ a „velký“, což v mnoha případech dosud vede k neodpovídajícímu popisu exteriéru při přehlídkách apod.

Literatura

- BÍLEK, F.: Speciální zootechnika — chov koní. Praha, SZN 1958, s. 278—314, 811—820.
BLÁHA, J. — CIKRYT, J.: Za další rozvoj chovu koní: Tělesné rozměry a indexy tělesné stavby anglických plnokrevných klisen vybraných chovů v ČSR. In: Sbor. Ref. vědec. Konf. VŠZ, Brno, 1984, s. 49—56.
DUŠEK, J.: Hodnocení tělesné stavby hospodářských zvířat metodou stupně proporcionality. Bull. VSCHK Slatiňany, 1971, č. 10, s. 1—11.

- DUŠEK, J.: Standardy tělesné stavby klisen anglického plnokrevníka v ČSSR. Bull. VSCHK Slatiňany, 1973, č. 19, s. 43–61.
- LERCHE, F. — MICHAL, V.: Chov koní. Praha, SZN 1956.
- LÖRTSCHER, H.: Die Beurteilung des Gebrauchswertes der Haustiere auf Grund ihres Exterieurs. In: HOMMOND, J. a kol.: Hanbuch der Tierzucht, B. 1. Biologische Grundlagen. Paul Parey Verlag 1958, s. 489–515.
- KOPECKÝ, J. a kol.: Speciální zootechnika. Praha, SZN 1963, s. 435–531.
- KOŽELUHA, V. a kol.: Obecná zootechnika, Praha, SZN 1965.
- KLEMENT, J.: Růst plnokrevných koní. Živoč. Vyr., 11, 1966a, č. 6, s. 429–437.
- KLEMENT, J.: Růst a výkonnost plnokrevných koní. Věd. Práce VSCHK Slatiňany, 1966b, s. 91–105.
- KLEMENT, J.: Růstové standardy plnokrevných klisen. Živoč. Vyr., 14, 1969, č. 3, s. 223–232.
- NEISSER, E.: Das Englische Vollblutpferd. Die Neue Brehm — Bücherei. Witttemberg — Lutherstadt, A. Ziemsen Verlag 1983.
- RJABOVOJ, J. a kol.: Gosudarstvennaja plemennaja kniga lošaděj čistokrovnoj porody. Moskva, Kolos 1974.
- VLADIKIN, J.: Albom porod lošaděj. Moskva, 1953.
- ON 46 6312. Měření a vážení koní. Praha.
- ČSN 46 6310. Plemenní koně. Praha 1971.
- TGL 26 900. Pferdezucht — Zuchtziele. NDR.

Došlo dne 7. 9. 1989

ЕЛИНЕК, Я. (Научно-исследовательская станция коневодства, Слатињаны): Проект стандартов телесных промеров племенных кобыл английской чистокровной породы в Чехословакии, телесных индексов и новеллизации сети строения тела. Živoč. Vyr., 35, 1990 (6): 551-558.

На основе промеров 15 телесных партий 572 кобыл английской чистокровной породы из решающих разведений Чехословакии составлен проект стандартов современной популяции. Опубликован и перечень 12 телесных индексов. В то время проведена новеллизация сети телесного строения на базе дециловых зон. По важнейшим телесным размерам рекомендованы диапазоны в см, а по «средним» ($\bar{x} \pm K_{20}$), по крупным или «мощным» ($> \bar{x} + K_{20}$) и «малым» или «тонким» ($< \bar{x} - K_{20}$).

английская чистокровная лошадь; телесные промеры; стандарты

JELÍNEK, J. (Research Station for Horse Breeding, Slatiňany): Proposed body dimension standards of mares of the English Thoroughbred horse in Czechoslovakia: body indices and amendment of the body constitution grid. Živoč. Vyr., 35, 1990 (6): 551–558.

15 body dimensions were measured in 572 mares of the English Thoroughbred, included into the main stocks in Czechoslovakia. A proposal of standards of the present population was drawn up. Calculation of 12 body indices is also shown. At the same time body constitution grid amendment on the basis of utilizing of decils band was carried out. The ranges of the main body dimensions were proposed in cm, for the term „medium“ ($\bar{x} \pm K_{20}$), „big“, or „strong“ ($> \bar{x} + K_{20}$) and „small“ or „fine“ ($< \bar{x} - K_{20}$).

English Thoroughbred; body dimensions; standards

JELÍNEK, J. (Forschungsstation für Pferdezucht, Slatiňany): Vorschlag zu Körpermaßstandards für Zuchtstuten des Englischen Vollbluts in der Tschechoslowakei, Körperindices und Novellierung des Körperbaunetzes. Živoč. Vyr., 35, 1990 (6): 551–558.

Aufgrund von Messungen von 15 Körpermaßen bei 572 Stuten des Englischen Vollbluts, die in den führenden Zuchten der Tschechoslowakei fungieren, wurde ein Vorschlag für Standards der gegenwärtigen Population erarbeitet. In der Arbeit wird ferner die Berechnung von 12 Körperindexen wiedergegeben. Gleichzeitig wird auch eine Novellierung des Körperbaunetzes auf der Basis der Anwendung von Dezilenzonen vorgenommen. Für die wichtigsten Körpermaße werden Bereiche in cm vorgeschlagen, für die Begriffe „mittelmäßig“ ($\bar{x} \pm K_{20}$), „groß“ bzw. „stark“ ($> \bar{x} + K_{20}$) und „klein“ bzw. „fein“ ($\bar{x} - K_{20}$).

Adresa autora:

Ing. Jaroslav Jelínek, CSc., Výzkumná stanice pro chov koní, 538 21 Slatiňany